

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano

Številka: 008-02-24/2021/4 EPA 1896-VIII, EU U 1011
Ljubljana, 31. 5. 2021

Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je, na podlagi 20. člena Poslovnika Državnega sveta (Uradni list RS, št. 70/08, 73/09, 101/10, 6/14, 26/15, 55/20 in 123/20), sprejela naslednje

POROČILO

k Predlog stališča Republike Slovenije do Sporočila Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o akcijskem načrtu za razvoj ekološke pridelave

Komisija za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano je na 9. izredni seji 31. 5. 2021, *kot zainteresirana komisija*, obravnavala Predlog stališča Republike Slovenije do Sporočila Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o akcijskem načrtu za razvoj ekološke pridelave, (v nadaljevanju: predlog stališča), ki ga je v obravnavo Državnem zboru predložila Vlada.

Predstavniki Ministrstva za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju: MKGP) je natančneje predstavil predlog stališča Republike Slovenije k z Akcijskemu načrtu za razvoj ekološke pridelave (v nadaljevanju: akcijski načrt). Izpostavil je, da se v okviru Evropske unije z akcijskim načrtom strmi k spodbudi pridelave in potrošnje ekoloških proizvodov s ciljem, da bi se do leta 2030 ekološko kmetovanje izvajalo na najmanj 25 % kmetijskih zemljišč ter da bi se znatno povišala raven ekološke akvakulture. Sama realizacija zastavljenega cilja je na strani posamezne države članice. Republika Slovenija v svojem stališču pozdravlja akcijski načrt, saj ocenjuje, da bo krepitev deleža ekološkega kmetijstva prispevala h krepitvi krajših dobavnih verig, obenem malim kmetom ponuja dodatne priložnosti. Prav tako pozdravlja dodatne spodbude za preusmeritev v ekološko kmetovanje ter nadaljnje izboljševanje stanja ekološkega kmetijstva z ukrepi, ki prispevajo k večji trajnosti in doseganju okolijskih politik, zlasti ohranjanja narave in varovanja voda ter tal. Pri tem Slovenija še posebej podpira predlagane ukrepe, ki se nanašajo na zelena javna naročila, promocijo in prenos znanja, ter poudarja, da predlagani ukrepi ne smejo povzročati dodatnih administrativnih bremen za pristojne organe, izvajalce nadzora in ostale deležnike v ekološkem kmetovanju. Ob vsem tem opozarja, da mora Komisija upoštevati posebnosti in specifičnosti v posameznih državah članicah ter s tem različne izhodiščne točke in razlike v možnostih za hitrejši razvoj ekološkega kmetovanja v državah članicah.

V obravnavi je komisija izpostavila, da je zastavljen cilj o ekološkem načinu obdelave najmanj 25 % kmetijskih zemljišč do leta 2030 zelo ambiciozen, predvsem glede na

zmanjševanje števila ekoloških kmetij v Sloveniji - v lanskem letu je iz ekološkega kmetovanja izstopilo kar 266 kmetov, ki so kmetovali na 2220 ha, predvsem zaradi preobsežnih birokratskih ovir. Po mnenju MKGP sta poglavitna razloga za izstop iz ekološkega kmetovanja predvsem starostna struktura gospodarjev kmetiji (66 % je starejših nad 50 let) in zahtevna administracija. Kljub temu na MKGP menijo, da je Slovenija na dobri poti. Iz podatkov o površini zemljišč, vključenih v kontrolo ekološke pridelave, izhaja, da se je ta v desetih letih (2010–2020) povečala za okoli 40 %. Glede na premajhen interes mladih kmetov komisija ponovno poudarja pomen socialnega vidika kmetijstva.

Komisija izpostavlja, da je količinski obseg ekoloških pridelkov v Sloveniji z izjemo ekološke prireje govejega mesa skromen in še to v pretežni meri namenjen samooskrbi posamezne ekološke kmetije in kvečjemu še maloštevilnim potrošnikom, ki od ekoloških kmetov neposredno odkupujejo pridelke. Ob tem komisija izpostavlja problematiko majhnosti slovenskih kmetij in apelira na potrebne spodbudne ukrepe za razvoj zadevnega področja.

Komisija poudarja, da mora imeti hrana, tudi ekološko pridelana, kot strateška surovina, ki je najbolj primarna človekova potreba, urejen trg (saj stihijski trg ne funkcionira). Zato je nujno opredeliti, kaj je naš zeleni nacionalni dogovor – dogovor za hrano. Komisija je že večkrat opozorila na problematiko nacionalne samooskrbe (ob tem je samooskrba na področju ekoloških pridelkov še toliko nižja), ki je v veliki meri posledica pomanjkanja jasne nacionalne kmetijske strategije. Zgolj s strateškim načrtovanjem lahko dosežemo stalnost in stabilnost slovenskega kmetijstva ter zagotovimo večjo samooskrbo. Komisija meni, da se je treba področja lotiti celostno in s finančnimi ukrepi za vzpostavitev ustrezne infrastrukture (rastlinjaki) zagotoviti predvidljivo in celoletno samooskrbo ter odpraviti številne birokratske ovire na področju kmetijstva (npr. pri vzpostavitvi namakalnih sistemov). V razpravi je bilo predlagano, da bi se lahko pri pripravi nacionalne strategije zgledovali po Švici, kjer strmijo k prehranski neodvisnosti in za kmetijsko politiko namenijo veliko sredstev. Ob tem se izpostavlja tudi vprašanje, koliko dodatnih sredstev je predvidenih za uresničitev cilja o ekološki obdelavi najmanj 25 % kmetijskih zemljišč do leta 2030.

Priprava nacionalne strategije za hitrejši razvoj ekološkega kmetovanja je izrednega pomena. Povpraševanje po ekoloških produktih je namreč večje od ponudbe. Potrošnik je še vedno pripravljen plačati nekoliko več za ekološko hrano, je pa ta odstotek razlike dandanes nekoliko nižji kot v preteklosti. Na vsak način je ponudbe ekološke hrane na slovenskem trgu premalo, saj obseg v Sloveniji pridelane ekološke hrane ne more zadovoljiti potreb slovenskega trga. Zato je na trgu predvsem uvožena ekološka hrana iz Italije in Avstrije. V razpravi je bila izpostavljena tudi problematika uvoza ekološke prehrane iz držav izven Evropske unije, kot je npr. Kitajska, kjer so standardi pridelave drugačni.

Glede na to, da se akcijski načrt dotika tudi vprašanja spodbujanja potrošnje ekoloških proizvodov, ki je ključnega pomena za hitrejše preusmerjanje kmetov na ekološko kmetovanje, je bilo v razpravi izpostavljeno, da je Ministrstvo za finance v preteklosti žal zavrnilo predlog, da naj se ekološka hrana obračuna po nižji stopnji DDV. Na ta način bi bila cena ekološke hrane sprejemljivejša za potrošnika, obenem pa bi kmetje za svoje ekološke pridelke prejeli pošteno plačilo za delo. Z nižjo stopnjo obdavčenja ekološke hrane bi lahko tudi spodbujali dolgoročni razvoj ekoloških

kmetov. Komisija poudarja, da so tudi ekološki pridelovalci upravičeni do pravičnega dohodka, pri čemer je treba upoštevati, da je ekološka pridelava dražja, saj terja več fizičnega dela in dosega manjše donose, kar se mora izraziti v višjih odkupnih cenah kot so cene pridelkov iz konvencionalne pridelave. Komisija izpostavlja pomen povezovanja (ekoloških) kmetov, ki lahko omogoči večjo količino in dostopnost pridelkov tudi v smislu organiziranega odkupa. Komisija vidi tudi velik potencial za povečanje potrošnje ekoloških proizvodov pri javnih naročilih z zvišanjem kvote obveznih naročil ekološke (sedaj 15 %) in lokalno pridelane hrane. Z namenom funkcioniranja trga je nujen tudi proces digitalizacije ponudbe slovenske hrane.

Komisija je bila seznanjena, da se nacionalna strategija za hitrejši razvoj ekološkega kmetovanja v sodelovanju vseh deležnikov v okviru MKGP že pripravlja ter da je že v zaključni fazi. S ciljem predstavitve nacionalnega ekološkega akcijskega načrta čim večjemu številu deležnikov se lahko v okviru Državnega sveta organizira tudi posvet.

Po opravljeni razpravi je komisija sprejela naslednja **s k l e p a**:

1. Komisija se je seznanila s predlogom stališča in ga **podpira**.
2. Komisije poziva Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, da čim prej pripravi nacionalno strategijo za razvoj ekološke pridelave oziroma nacionalni ekološki akcijski načrt za povečanje nacionalnega deleža ekološkega kmetovanja in naj jo z njegovo vsebino seznanijo.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik komisije Cvetko Zupančič.

Predsednik
Cvetko Zupančič, l.r.